ត្រសក់ចំណារ

I. ស្ថានភាពទូទៅ

ដំណាំត្រសក់ត្រូវបានគេជឿជាក់ថាមានប្រភពនៅប្រទេសឥណ្ឌាក្រោយមកក៏ រីករាលដាលទៅប្រទេសអេស៊ីប ប្រទេសក្រិច ចិន ឥណ្ឌូនេស៊ី ប្រទេសថៃ និងនៅទ្វីបអាមេរិក។

ដំណាំប្រភេទនេះ គេចាត់បញ្ចូលទៅក្នុងដំណាំត្រូវការអាកាសធាតុក្តៅមធ្យម ចន្លោះ 18 - 30 °C ។

- ត្រសក់ចំណារស្ថិតក្នុងលំដាប់ Cucurbits គ្រួសារ Cucurbitaceae ឈ្មោះវិទ្យាសាស្ត្រ Cucumis sativus ឈ្មោះធម្មតាគឺ Cucurnber ។ គេចែកចេញជាពីរប្រភេទ គឺប្រភេទសំបករលោង និងសំបកគ្រើម ។ វាជាប្រភពនៃវីតាមីននិងសារធាតុរ៉ែផ្សេងៗជាច្រើនដូចជាសាច់បរិភោគ៨៣%ទឹក៩៦,៣ក្រាម ប្រូតេអ៊ីន០,៨៥ក្រាម ប្រេងខ្លាញ់០,៥ក្រាម ថាមពល១៣ គីឡូកាឡូរី Ca10 mg. P 25 mg. ដែក 1,5 mg និងវីតាមីនសេ ៧ មីលីក្រាម ក្នុងចំនួនទំងន់ ១០០ក្រាម ដែលអាចបរិភោគបានផ្លែខ្ចី ។

II. បច្ចេកទេសដាំដុះ

- ដើម្បីទទួលបានទិន្នផលពីការដាំដុះ ដំណាំត្រសក់ក៏ដូចជាដំណាំឯទៀតដែរត្រូវមានការងារច្រើនដែលអនុវត្តន៍ដូចតទៅ:

១- ការជ្រើសរើសពូជ

✓ ការជ្រើសរើសពូជជាកត្តាសំខាន់បំផុត នៅក្នុងការដាំដុះព្រោះពូជមានលក្ខណៈផ្សេងៗពីគ្នា ហើយត្រូវបានចែកចេញជា ៣ ប្រភេទដូចតទៅ:

- ពូជស្រាល: ពូជនេះមានអាយុកាលលូតលាស់ខ្លីគឺប្រមាណពី៣៥ - ៤០ ថ្ងៃក្រោយដាំភាគច្រើនគឺផ្លែល្អិតតូចៗ ជាចង្កោមៗមាន បន្លាច្រើនជួរតាមបណ្តោយនៃផ្លែទទឹងផ្លែមិនលើស១,៥ស.មប្រវែងជាមធ្យម ៨-១០ ស.ម ។ សន្លឹកល្អិតដើម តូចផ្កាឈ្មោលច្រើនតាមថ្នាំង នៃដើមហើយមានរោមក្រាស់

លើផ្ទៃស្លឹក និងដើម គ្រាប់តូចល្អិតស្រួចៗហើយខ្លី ទំងន់ ១០០គ្រាប់មានចំនួន ២,៥-៤ក្រាមប្រភេទនេះគេឱ្យ ឈ្មោះថាត្រសក់បន្លា ឬត្រសក់ជ្រក់ ។

- ពូជកណ្តាល: ពូជនេះមានអាយុកាលលូតលាស់មធ្យម គឺប្រមាណពី ៤០ ទៅ៥០ថ្ងៃក្រោយដាំ ។ ផ្លែភាគច្រើនមានពណ៌បៃតងស្រាល ផ្នែកខាងគូទមានពណ៌ លឿងខ្ចី ផ្លែច្រើនរាយៗមិនចង្កោម ទទឹងផ្លែមានប្រវែង ៣-៤ស.ម បណ្តោយផ្លែប្រវែងពី ១០-១៣ស.ម រាងរបស់ផ្លែ វាធំកណ្តាល តូចក្បាល និងកន្ទុយពូជប្រភេទនេះកសិករភាគច្រើនដាំនៅតាមសួនបន្លែ មិនមានលក្ខណៈទ្រង់ទ្រាយជាផលិតកម្មធំៗឡើយ ព្រោះទិន្នផលរាប់ពី ៦-៨តោនក្នុង១ហាត ។ លក្ខណៈសំគាល់គឺ: ស្លឹកធំ ស្តើងរាងមូល រោមខ្ចីៗមានពណ៌បៃតងធម្មតាគ្រាប់សំប៉ែតធំខ្ចី ។

- ពូជធ្ងន់:ពូជនេះមានអាយុកាលលូតលាស់វែងប្រហែលពី៥០-៧០ថ្ងៃ

ក្រោយដាំ។ផ្លែរបស់វាទ្រវែងមានពណ៌បៃតងចាស់ប្រមាណ ២/៣ នៃប្រវែងផ្លែ ។ មានថ្នាំងរង្វើលបែកមែកមធ្យម ស្លឹកធំក្រាស់ ហើយស្រួចមានរោមរឹងទទឹងផ្លែជាមធ្យម ៣,៥ស.ម ប្រវែង ជាមធ្យម ១២-២០ស.ម រូបសណ្ឋាននៃគ្រាប់ទ្រវែងស្រួចកំប៉ោងកណ្តាលទំងន់ ១០០គ្រាប់ពី៣,៥-៥៥ក្រាមច្រើនដាំនៅខេត្តកណ្តាល កំពង់ឆ្នាំង និងកំពង់ចាម ។ ត្រសក់មិនមែនជាដំណាំប្រកាន់រដូវឡើយ ប៉ុន្តែពូជត្រសក់ក្រោយពីសំរាំងគ្រាប់ ហើយត្រូវការសំរាករយៈពេលពី ៤ -៦ ខែ ទើបអាចដាំដុះបាន ។ លក្ខណៈពិសេសមួយទៀតគឺបច្ចុប្បន្នមានពូជ ២ ប្រភេទគឺ ពូជគ្មានជំនាន់ អាចដាំហើយទុកពូជបាន ប៉ុន្តែពូជបង្កាត់ Hybrid F_1 មិនអាចទុកពូជបានឡើយ សេចក្តីត្រូវការពូជសំរាប់ដាំលើ ផ្ទៃដី ១ ហ.ត គឺ ៣,៥-៥ គ.ក្រ អាស្រ័យទៅតាម ភាគរយ ដំណុះ និងចន្លោះគុម្ពនៃការដាំ ។

២- ការជ្រើសរើសរដូវ

សំរាប់លក្ខខណ្ឌប្រទេសកម្ពុជាដំណាំត្រសក់មិនមែនដំណាំដែលប្រកាន់រដូវឡើយ វាអាយដុះលូតលាស់បានចន្លោះសីតុណ្ហភាពពី 20-30°c។ ប៉ុន្តែរដូវសមស្របបំផុតគឺនៅចុងរដូវវស្សាចាប់ពីខែតុលា ដល់ ខែ កុម្ភៈ ព្រោះក្នុងអំឡុងពេលនោះត្រសក់អាចលូតលាស់ល្អ ទន្និផលខ្ពស់បណ្តាលមកពី កត្តាសីតុណ្ហភាពចុះទាប សំណើមបរិយាកាសខ្យល់ ភ្លៀងមិនអូសបន្លាយ សីតុណ្ហភាពដីប្រែប្រួលទាប រយៈពេលពន្លឺថ្ងៃមានកំរិតសមស្រប ។ ប៉ុន្តែត្រសក់ជួបកត្តាលំបាកជាច្រើន ចាប់ពីខែ មិនា ដល់ខែ ឧសភា គឺសត្វល្អិត ជំងឺបំផ្លាញច្រើនបណ្តាលមកពី លក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុមិនសមស្រប ធ្វើអោយត្រសក់មានទិន្នផលទាប ។ តែនៅរដូវវស្សាវិញចាប់ពី ខែ មិថុនា ដល់ខែ កញ្ញា ត្រសក់ច្រើនជួបជំងឺបំផ្លាញ ច្រើនជាងសត្វល្អិត បណ្តាលមកពីសំណើមដី និង សីតុណ្ហភាពដីប្រែប្រួល ។

៣- ការជ្រើសរើស និងរៀបចំដី

- ការជ្រើសរើសដី: ត្រសក់ត្រូវការដីមានជីជាតិគ្រប់គ្រាន់ សំបូរទៅដោយសារធាតុចិញ្ចឹម និងបន្ទុកខ្យល់គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ត្រសក់ គឺដីប្រភេទដីល្បាប់មាត់ ស្ទឹង បឹង ទន្លេ និងដីល្បាយខ្សាច់មិនដក់ទឹកក្រោយពេលភ្លៀងធ្លាក់ កាលណាទឹកដក់ លើសពី៤ម៉ោងឡើងទៅធ្វើឱ្យ ត្រសក់ងាយកើតជំងឺទុំស្លឹក ។ ក្រៅពីនោះវាអាចលូតលាស់ល្អដែរនៅលើប្រភេទដីក្រហម និងដីខ្មៅក្នុងតំបន់ខ្ពង់រាបប៉ុន្តែដីឥដ្ឋ ឬ ដីជូរត្រសក់ លូតលាស់មិនល្អឡើយ ។ កាលណាដីដែលធ្លាប់ដាំដំណាំប្រភេទអំបូរ ត្រសក់ជាច្រើនលើករួចមក គេត្រូវបន្ថែមជីលាមកសត្វជាច្រើនតោនក្នុង ១ ហ.ត ចន្លោះពី ២០-៣០តោន ។ ដីដែលសមស្របខ្លាំងមាន pH ៦,៥-៧,៥ កាលណា pH ទាបជាង៤ ត្រូវផ្អាកការដាំត្រសក់រយៈពេល ១-២ឆ្នាំ ត្រូវដាំដំណាំអំបូរសណ្តែក ដើម្បី កែលំអដី ។

-ការរៀបចំដី: ត្រូវរាស់ប្រមូលយកស្មៅ និងដំណាំផ្សេងៗពីរដូវមុនចេញ ភ្ជួរហាលដីលើកទី១ ឱ្យជ្រៅត្រឡប់ស្រទាបពីក្រោមឡើងលើ និងហាលដីឱ្យបានច្រើនសប្តាហ៍ ក្នុងគោលបំណងបន្ថយនូវភ្នាក់ងារចម្លងជំងឺ និងសត្វល្អិតព្រមទាំងឱ្យ

ស្មៅចង្រៃងាប់ជាពិសេសគឺប្លួរ ទំរង់ដី និងពង្រាយជីជាតិ ។ ការភ្ជួរត្រូវធ្វើឱ្យបាន ២-៣ លើកមុននឹងលើករងដាំដុះ ។ ការលើករងសំរាប់ដាំ គឺអាស្រ័យទៅតាមវិធីដាំ និងជីជាតិរបស់ដី ។ កាលណាដាំដោយដោតចំបញ្ឈរ ទទឹងរងត្រូវមានប្រវែង ១២០សម កំពស់រង ២៥-៣០ស.ម ។ ប៉ុន្តែបើដាំឱ្យវានៅលើដីទទឹងរងមានប្រវែង ពី ៨០-១០០ ស.មតែការដាំតាមវិធីនេះត្រសក់មានផ្លែចំនួនតិចទិន្នផលទាប ។

នៅក្នុងលក្ខណខណ្ឌអាកាសធាតុក្តៅ ដីរក្សាសំណើម គ្របដីមុនពេលដាំដើម្បីបន្ថយកំដៅដី ស្មៅរក្សាសំណើមបានយូរ និងធ្វើឱ្យដីធូរ មិនហាប់ កាលណាដីហាប់បណ្តាល ឱ្យបន្ទុក ខ្យល់ O^2គ្រប់គ្រាន់និងប្រវែងឬសចាក់បានតិច ។

៤- វិធីសាស្ត្រដាំដុះ

- មុននឹងដាំត្រូវយកគ្រាប់ពូជមកដាក់ហាលថ្ងៃឱ្យក្តៅរយៈពេល ១-២ ម៉ោង បន្ទាប់មកយកទៅត្រាំទឹករយៈពេល៤-៥ម៉ោងបន្ទាប់ មកត្រូវលាងសំអាតគ្រាប់អោយស្អាត ចំនួន ៣-៤លើកមុនពេលផ្អាប់ត្រាំគ្រាប់ពូជ ។ ការផ្អាប់ត្រូវយក ក្រណាត់ជ្រលក់ទឹកឱ្យជោគយកមកខ្ចប់គ្រាប់នោះ ហើយកប់ទៅក្នុងដីសើមៗរយៈ ពេល១យប់ ។ មុនដាំត្រូវយកគ្រាប់ពូជមកលាយជាមួយនឹងថ្នាំសំលាប់ផ្សិតប្រភេទCaptan Zinneb Mancozeb ក្នុងកំរិត ២% ឬ ១គក្រ គ្រាប់ពូជបរិមាណ ថ្នាំកន្លះស្លាបព្រាបាយ ច្របល់ឱ្យសព្វយកទៅដាំ ដោយប្រើចន្លោះគុម្ព ២៥សម ចន្លោះជួរ ៦០ស.ម ជំរៅ ២-៣ ស.ម ២-៣ គ្រាប់ក្នុងមួយគុម្ព ហើយគ្របពីលើ ដោយកំណាត់ចំបើងខ្លីៗឬជីធម្មជាតិពុករលួយល្អ ពីវិធីនេះគឺដាំឱ្យត្រសក់ឡើងតោង

ចំណារបញ្ឈរ ប៉ុន្តែការដាំឱ្យវារលើដីត្រូវប្រើចន្លោះជួរ៨០ស.មចន្លោះគុម្ព ៥០ស.ម ៣-៤ គ្រាប់ក្នុងមួយ គុម្ព ៥០ស.ម, ៣-៤ គ្រាប់ ក្នុងមួយគុម្ព តែគ្របគុម្ពដូចគ្នា ក្រោយពីដាំភ្លាមត្រូវពិនិត្យមើលសំណើមដីកាលណាដីស្ងួតខ្លាំងត្រូវតែស្រោចទឹកក្រោយដាំហើយដើម្បីឱ្យត្រសក់ដុះស្មើគ្នាងាយថែទាំ ។ ក្រោយពីដាំរយៈពេល ៣-៤ ថ្ងៃក្នុងលក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុពេលថ្ងៃ ៣០ °C និង ពេលយប់ ១៨-២០ °C ធ្វើឱ្យត្រសក់លូតលាស់លឿន ។

៥- របៀបស្រោចស្រព

- **ដំណាំត្រសក់:** ជាប្រភេទដំណាំត្រូវការទឹកជាប្រចាំ ប៉ុន្តែសំណើមដីមិនលើសពី ៥០-៧០% ឡើង ។ សេចក្តីត្រូវការទឹកចែកចេញ ជាបីវគ្គ ៖

- **វគ្គលូតលាស់:** ចាប់ពីត្រសក់ដុះ រហូតដល់ត្រសក់បោះដៃ និងមានផ្កាក្រពុំវាត្រូវការសំណើមដីជា មធ្យមប្រមាណពី ៥០-៦០ %។ របៀបស្រោចដោយបាញ់ទឹកពីលើល្អជាងការស្រោចដោយបញ្ចូលតាមចន្លោះជួរ គឺ ១ថ្ងៃម្តង ឬ២ដងទៅ តាមប្រភេទដី និងអាកាសធាតុ បរិមាណទឹកក្នុងវគ្គនេះមានប្រមាណពី ១៥០០ទៅ ១៦០០ ម^{៣}/ហាត ។

- **វគ្គបន្តពូជ និងផ្លែ:** ចាប់ពីត្រសក់មានអាយុពី ១៥ថ្ងៃឡើងទៅ វានឹងមានផ្កាឈ្មោលចេញតាមថ្នាំង ប៉ុន្តែមិនទាន់រីក វគ្គនេះវាត្រូវការសំណើមដីពី ៦០ -៧០% គឺជាវគ្គដែលត្រូវការទឹកច្រើនជាងគេ រហូតដល់ត្រសក់មានអាយុ ៣០-៤០ ថ្ងៃក្រោយដាំ ប៉ុន្តែការស្រោចដោយបញ្ចូលតាមចន្លោះរងមួយអាទិត្យ ២-៣ លើក

ជាការល្អព្រោះការស្រោចដោយបាញ់ ទឹកពីលើធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការបន្តពូជ បរិមាណទឹកបរិសុទ្ធ ក្នុងវគ្គនេះមានពី ១៨០០-២០០០ម៣/ហាត ។

- **វគ្គចេញផ្លែ:** ១០០% ចាប់ពីការប្រមូលផលបាន ១-២ លើកត្រសក់ត្រូវ ការសំណើមដីទាបមកវិញ គឺពី ៥០-៦៥% កាលណាការ បញ្ចូលទឹកលើសពីនេះធ្វើ ឱ្យត្រសក់ចាប់ប្រែពណ៌បៃតងទៅលឿង ។

៦- ដកស្មៅ និងជ្រំជ្រោយដី

- ការជ្រំជ្រោយដីត្រូវធ្វើឡើងនៅពេលត្រសក់មានសន្លឹកពិតចំនួន ២ គឺនៅពេលទងរបស់វាលូតវែង (១០-១៥ថ្ងៃក្រោយដាំ) ត្រូវជ្រំបំបែកដីសើរៗហើយ កៀរដីពីបាតរងមកលប់គល់ឱ្យជិតក្នុងករណីដីដែលដុះស្មៅត្រូវដកយកស្មៅចេញ មុនជ្រំជ្រោយដី ។ ចំពោះការដាំ ដោយគ្របនឹងកៅស៊ូខ្មៅ មិនចាំបាច់ជ្រំជ្រោយដីឡើយ ។ ការជ្រំជ្រោយដី គឺប្រយោជន៍ធ្វើឱ្យដីធូរមិនចាំបាច់ជ្រំជ្រោយដីឡើយ ។ ការជ្រំជ្រោយដីគឺប្រយោជន៍ធ្វើឱ្យដីធូរ ជ្រាបទឹកបានល្អរក្សាសំណើមបានយូរធ្វើឱ្យខ្យល់ចេញចូលបានល្អបន្ថយការលូតលាស់របស់ស្មៅ ។

៧- ការដោតចំណារ

ការដោតចំណោរមានសារៈសំខាន់ដោយ បង្កើនទិន្នផល និងបន្ថយការរាតត្បាតអំពីជម្ងឺ និងសត្វល្អិត ។ ការដោតចំណារត្រូវយកមែកឈើក្រៀមៗគ្មានស្លឹកមកដោយបញ្ឈរក្បែរៗគុម្ពឱ្យញឹកហើយចងឱ្យជាប់ការពារដួលរលំគេធ្វើឡើងក្រោយពីដាំរយៈពេល ១០-១៥ថ្ងៃ គឺក្រោយពីជ្រំជ្រោយដី ។

៨- ការប្រើប្រាស់ដី

- ដំណាំត្រសក់ក៏ដូចដំណាំឯទៀតដែរ វាត្រូវការសារធាតុចិញ្ចឹម ៣យ៉ាងសំខាន់គឺ អាសូត N ផូស្វ័រ P ប៉ូតាស្យូម K និងសារធាតុផ្សេងៗទៀត។ ប៉ុន្តែសារធាតុទាំងនោះ វាត្រូវការទៅតាមដំណាក់កាលរបស់វាដូចជាៈ ដំណាក់កាលលូតលាស់ដើម ស្លឹកវាត្រូវការអាសូតច្រើនជាងគេ បន្ទាប់ មកគឺធាតុ ប៉ូតាស្យូម ប៉ុន្តែផូស្វ័រ វាត្រូវការបន្តិចម្តងៗ ចាប់ពីវគ្គកំណាក់កំណើតផ្កា ដោយបរិមាណក្នុង មួយវដ្តជីវិតក៏តិចជាងគេដូចនេះការ ប្រើប្រាស់ជីត្រូវដាក់ទៅតាមដំណាក់កាល

របស់វា។

- មុនពេលដាំគេតែងដាក់ជីធម្មជាតិ ឱ្យបានច្រើនពី ១៥-២០តោនក្នុង ១ ហ.ត និងជីគីមីប្រភេទ ១៥.១៥.១៥ ចំនួន ១៥០ គ.ក្រ ជីទាំងនោះ ត្រូវដាក់ទៅក្នុងបាតរណ្តៅហើយជ្រុំដីលប់ឱ្យជិតពីលើ ទើបធ្វើការដាំដុះតាមក្រោយ ។

-ក្រោយពេលដាំរយៈពេល ១០-១៥ថ្ងៃ គេត្រូវយកជីអាសូតសុទ្ធ (អ៊ុយរ៉េ) ចំនួន ២៥-៣០គក្រ មកលាយទឹកស្រោចចំៗគុម្ព បន្ទាប់មកស្រោចទឹកលាងតាមក្រោយ ។

- នៅក្នុងវគ្គត្រសក់ចេញផ្កា ១០០% គេយកជីគីមីប្រភេទ១៥ ១៥ ១៥ ដដែលចំនួន ១០០គក្រ មកដាក់តាមចន្លោះគុម្ពហើយលប់ឱ្យជិត បន្ទាប់មកស្រោចទឹកឱ្យជោគ ។

III. ជំងឺ និងសត្វល្អិត

១- អំពីជំងឺផ្សិត

- ត្រសក់រងការបំផ្លាញដោយ ជំងឺផ្សិតច្រើនប្រភេទហើយគ្រប់វគ្គលូតលាស់ វគ្គបន្តពូជ និងវគ្គទុំនៃផ្លែ ។

ជំងឺរលាកគល់កូនដំណាំ វាបង្កឡើងដោយក្រុមផ្សិតច្រើនប្រភេទរោគសញ្ញាគឺ ចាប់ផ្តើមរលាកគល់ដំណាំ ក្នុងដំណាក់កាល ៥-៧ថ្ងៃក្រោយដុះធ្វើឱ្យរលាកជាំៗគល់ក្រោយមកក៏ចាប់ផ្តើមដួលរលំ ហើយរីករាលដាលកាន់តែច្រើនឡើងៗលើ រងកូនដំណាំ ។ លក្ខខណ្ឌគឺកូន ដំណាំស្លោកជាប់មកជាមួយគ្រាប់ដីថ្នាលសំណាប មានមេរោគ សំណើមដីខ្ពស់លើពី៧០% គ្មានខ្យល់អាកាស និងពន្លឺគ្រប់គ្រាន់ ។

ជំងឺស្ងួតស្លឹកពណ៌ត្នោត

រោគសញ្ញា: ដំបូងស្លឹកត្រសក់ឡើងលឿងផ្ទាំងៗក្រោយមកទៅជាស្ងួតហើយប្រែពណ៌ទៅត្នោតប្រផេះ ពីស្លឹកក្រោមឡើងមកលើ ធ្វើឱ្យស្លឹកដំណាំស្ងួតពីដើមមួយទៅដើមមួយ ហើយរីករាលដាលយ៉ាងរហ័ស ។

- **លក្ខខណ្ឌបំផ្លាញ** នៅរដូវវស្សាភាគច្រើនជាងរដូវប្រាំង បណ្តាលមកពីសំណើមដីខ្ពស់អាកាសធាតុក្តៅ ចន្លោះគុម្ពញឹកចំនួនដើមក្នុងគុម្ពលើសកំណត់។

ជំងឺក្រាម្សៅលើស្លឹក

- **រោគសញ្ញា:** ដំបូងសង្កេតឃើញលេចចេញចំណុច ពណ៌លឿងតូចៗលើស្លឹក ក្រោយមកមានស្នាមម្សៅកញ្ចុំៗរាងរង្វង់រយៈពេលតែ២-៣ ថ្ងៃរង្វង់ម្សៅនេះរីករាលដាលពេញស្លឹកទាំងស្លឹកខ្ចីក៏ដូច ស្លឹកចាស់ ។

- **លក្ខខណ្ឌកំណើត:** ច្រើនកើតនៅរដូវប្រាំង ពេលអាកាសធាតុត្រជាក់ស្ងួតមេរោគចូលចិត្តរស់នៅតាមដើមឈើ ព្រៃ និងឈើហូប ផ្លែ រដូវភ្លៀងមិនធ្វើអោយមានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរឡើយ ។

ពន្លឺមិនគ្រប់គ្រាន់ខ្យល់អាកាសមិនល្អ ។

- ជម្ងឺរលួយឫស និងស្ងួតបណ្តូលនៃដើម

- **រោគសញ្ញា:** ក្នុងដំណាក់កាលកូនដំណាំខ្ចីៗធ្វើឱ្យស្វិតរញ្ជមតែមិនដួលឡើយ ។ ពេលដំណាំចំណាស់ គឺ នៅពេលថ្ងៃក្តៅខ្លាំងធ្វើឱ្យរញ្ជមស្រពោនពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃកាន់តែស្រពោនឡើងៗដើមរបស់ដំណាំស្ងួតបណ្តូល ឫសរបស់វាប្រេះហើយជាំ ។

- **លក្ខខណ្ឌបំផ្លាញ:** ជំងឺរស់នៅក្នុងដី និងទឹក ហើយវាម្លងពីចំការមួយទៅ ចំការមួយ ពីដើមមួយទៅដើមមួយដោយទឹក និងកាកសំណល់ អាកាសធាតុក្តៅនិងសំណើមដីខ្លាំងលើសពី ៧៥% ងាយនឹងកកើត ។

២- ជំងឺបង្កឡើងដោយវីរុស

- ជំងឺដែលបង្កដោយវីរ៉ុស មានច្រើនប្រភេទលើដំណាំត្រសក់ដូចជា: ជំងឺរួញស្លឹកខ្ទួរចុះក្រោម

- រោគសញ្ញាដំបូង វាលេចចេញចំណុចខ្លះនៅលើស្លឹក គឺសភាពរួញជាពិសេសស្លឹកខ្ចីៗ ក្នុងដំណាក់កាលលូតលាស់ធ្វើឱ្យមិនអាចរីកធំធាត់បាន ព្រមទាំងធ្វើ អោយផ្លែ ពកៗ ក្រឡាៗ ហើយរឹងសំបក សាច់ត្រសក់គ្មានរសជាតិវារីក និងរាលដាលចម្លងដោយក្រុមចៃ ។

វិធានការការពារនិងកំចាត់:គឺជ្រើសរើសពូជគ្មានជំងឺ កំចាត់ស្មៅឱ្យស្អាត និងការពារចៃកុំឱ្យបំផ្លាញត្រសក់ ។

២- សត្វល្អិតៗ មានសត្វល្អិតចង្រៃជាច្រើនប្រភេទ ដែលបំផ្លាញ ដំណាំ ក្នុងនោះមានសត្វល្អិតជាភ្នាក់ងារបង្ករោគនិងសត្វល្អិតបំផ្លាញផ្ទាល់។ សត្វល្អិតជាភ្នាក់ងារចម្លងមាន

- **ចៃបៃតង:** ពោមជញ្ជក់ស្លឹកធ្វើឱ្យត្រសក់រួញស្លឹកហើយខ្ទួរចុះក្រោម

- **មមាចជញ្ជក់ស្លឹក:** វាមានពីរប្រភេទ មាឌតូច និងមាឌធំ តែង ជញ្ជក់ស្លឹកធ្វើឱ្យស្លឹកត្រសក់ស្ងួតគែមហើយកោងស្លឹកឡើងលើ ។

- **រុយស:** រុយប្រភេទនេះមានមាឌតូចៗ ពណ៌សហើយមើលនឹងភ្នែកទទេស្ទើរមិនឃើញ គេអាចសង្កេតវាបាន ដោយត្រូវពិនិត្យ មើលក្រោមស្លឹកពេលថ្ងៃក្តៅ ។

ដើម្បីការពារទៅនឹងកក្តាចង្រៃទាំងនេះ គេត្រូវអនុវត្តន៍វិធីសាស្ត្រច្រើនយ៉ាងដូចជាជ្រើសរើសរដូវផ្លាស់ប្តូរមុខដំណាំជ្រើសរើសពូជធន់ទ្រាំ រៀបចំដីឱ្យបានត្រឹមត្រូវសំអាតស្មៅក្នុងចំការ ជាពិសេសគ្រប់គ្រងវត្តមានសត្វល្អិតមុនពេលវាពេញវ័យ បន្ទាប់មកអនុវត្តវិធានការដើម្បីកំចាត់ ។

IV. ការប្រមូលផល

១- ការប្រមូលផល

- ការប្រមូលផលគឺធ្វើឡើងក្រោយពីដាំរយៈពេលខុសគ្នា ទៅតាមប្រភេទ ពូជ និងអាស្រ័យទៅតាមសេចក្ដីត្រូវការដូចជា ៖

- ពូជស្រាល គឺគេអាចប្រមូលផលដំបូងក្រោយពីការដាំរយៈពេល៣៥ ទៅ ៤០ថ្ងៃ គឺបេះផ្លែដោយយកកន្ត្រៃកាត់ត្រឹមទងនៃផ្លែហាមប្រឡេះយកតែផ្លែបណ្ដាលឱ្យផ្លែត្រសក់ឆាប់ក្រហមប្រែពណ៌ប្រភេទពូជនេះទិន្នផលមធ្យមចន្លោះពី ៨-១០តោន១/ហាត ។

- ពូជកណ្ដាល គឺគេអាចប្រមូលផលដំបូងក្រោយពីការដាំរយៈពេល ៤៥ ទៅ ៥០ថ្ងៃ ការបេះគឺកាត់យកផ្លែ ដូចជាត្រសក់ឯទៀតដែរ ការបេះយកផ្លែស្រស់ មានចំនួនពី ៥-៧លើក ហើយទិន្នផលជាមធ្យម ១០-១២ តោន១ហាត ។

-ពូជធ្ងន់ គឺធ្វើការប្រមូលផលបានច្រើនលើកពី ៥-១០ លើកហើយទិន្នផល ជាមធ្យមពី ១០ទៅ១៥តោន/១ហាត ។

២- ការប្រមូលផលពូជ

- ក្រោយទទួលបាននូវភាពសុទ្ធល្អ ការជ្រើសរើសត្រូវអនុវត្តន៍ទៅតាមវិធីសាស្ត្រខាងក្រោម

- ដើមលូតលាស់ធម្មតា មានលក្ខណៈតែមួយផ្នែកសំខាន់: គឺថ្ងៃ ខែចេញផ្កាស្លឹកពណ៌ និងទ្រង់ទ្រាយ ផ្លែមានលក្ខណៈដូចគ្នា ទាំងពណ៌ និងទំហំ ។ ផ្លែដែលមុនគេ (ផ្លែដំបូង) ត្រូវកាត់ចោល ទុកតែផ្លែលើកទី ២ ទី ៣ ក្រៅពីនេះកាត់ចោល ហើយផ្លែទាំងនោះត្រូវបេះមកទុកដោយឡែកៗពីគ្នា គឺទី២ទុកដោយទី២ ទី៣ទុកដោយទី៣ នៅពេលផ្លែទុំក្រហមប្រេះបែក ក្រឡា ក្រោយពីបេះហើយត្រូវរក្សាទុក ពី ៤-៥ ថ្ងៃ ទើបពុះផ្លែយកគ្រាប់ត្រាំទឹកមួយយប់ បន្ទាប់មកលាងទឹក សំអាតយកគ្រាប់ ដែលល្អមកដាក់ហាលថ្ងៃរយៈពេល ១-២ថ្ងៃ (ហាមហាលថ្ងៃត្រង់ និង លើ ឧបករណ៍ដែក) ក្រោយមកទុកគ្រាប់ឱ្យត្រជាក់ ទើបប្រមូលយកគ្រាប់ដាក់ដប ឬកញ្ចប់ហើយបិទជិត រក្សាទុកនៅកន្លែងស្ងួតធម្មតាហាមត្រូវកំដៅថ្ងៃ ។